

AEB/210/2010.

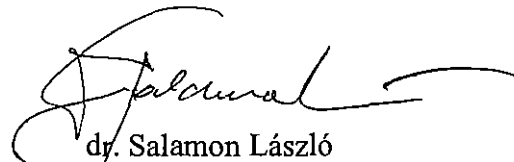
Az Alkotmányelőkészítő eseti bizottság
Titkársága részére

Helyben

T. Titkárság!

Ezúton az Alkotmányelőkészítő eseti bizottság elé terjesztem a *III. Kormányzati rendszer és hatalomgyakorlás formái* munkacsoport 24 pontból álló, *Az új Alkotmány alapelveinek a kormányzati rendszerre és a hatalomgyakorlás formáira vonatkozó része* c. többségi álláspontot tartalmazó részkoncepcióját, illetve kisebbségi alternatívaként az MSZP dr. Lamperth Mónika által jegyzett 2010. október 11-i, a Jobbik Magyarországért Mozgalom Novák Előd által jegyzett 2010. október 12-i, valamint az LMP dr. Schiffer András által jegyzett, 2010. október 17-i anyagait.

Budapest, 2010. október 19.

dr. Salamon László
munkacsoport-felelős

Az új Alkotmány alapelveinek a kormányzati rendszerre és a hatalomgyakorlás formáira vonatkozó része

Javaslat

1. A nép közvetett hatalomgyakorlásának legfőbb alkotmányos szerve az Országgyűlés, mely érvényre juttatja a népképviselet elvét és gyakorolja a törvényhozó hatalmat.
2. Az Alkotmány fenntartja az alapjaiban 1848-as törvényekben létrehozott parlamentáris kormányformát. A végrehajtó hatalom élén a Kormány áll, mely működéséért az Országgyűlésnek felelősséggel tartozik, és megbízatása alapvetően az Országgyűlés bizalmától függ. Az államfő – a köztársasági elnök – kifejezi a nemzet egységét és örökdik az államszervezet demokratikus működése felett. Politikai felelősséget nem visel, és aktusainak érvényességéhez – az Alkotmányban meghatározott esetek kivételével – a miniszterelnök vagy valamelyik miniszter felelősségvállalása (ellenjegyzése) szükséges.

3. *„A” változat:*

Az Országgyűlés egykamarás, a népképviseleti elv szerint, általános, egyenlő, titkos és közvetlen választójog alapján négy évre választott testület.

„B” változat:

Az Országgyűlés kétkamarás parlament. Az első kamara (a képviselőház) megválasztására a népképviseleti elv szerint általános, egyenlő, titkos és közvetlen választójog alapján kerül sor. Megbízatása négy évre szól. A második kamara (felsőház vagy szenátus) külön törvényben meghatározott összetételű testület. E törvénynek biztosítania kell a legjelentősebb társadalmi súllyal rendelkező egyházak, a nemzeti és etnikai kisebbségek, köztestületek (Magyar Tudományos Akadémia, kamarák), egyetemek, kiemelkedő súlyú társadalmi szervezetek képviseletét, továbbá a területi érdekek megjelenítését megyei önkormányzatok reprezentációja, vagy a megyékben közvetlenül választottak útján. A törvény tegye lehetővé a tudományos, kulturális és politikai élet legkiemelkedőbb személyiségeinek a második kamarába történő korlátozott számú delegálását az államfő által. A második kamara (illetve tagjai) megbízatásának létrejöttéről és megszűnéséről az összetételét meghatározó törvény rendelkezik.

A második kamarát a képviselőház törvényben meghatározott döntéseivel szemben egyszeri vétójog illeti meg. A költségvetés és annak végrehajtásáról szóló törvények elfogadása, illetve a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdések eldöntése csak a képviselőház hatáskörébe tartozik.

Az említett kérdéseket részleteiben rendező törvényt sarkalatos törvényként az Országgyűlés a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával fogadja el.

4. „A” változat:

Az országgyűlési képviselő a szabad mandátum elve alapján látja el képviselői tevékenységét. Az egész nemzet képviseletében, a köz érdekében jár el, tevékenységére nézve nem utasítható. Az Országgyűlés integritásának védelmében a képviselőt mentelmi jog illeti meg. Ennek részleteiről és a képviselői jogállás egyéb szabályairól (ide értve az összeférhetetlenség szabályozását is) a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott sarkalatos törvény rendelkezik. A képviselői megbízatás megszűnésének eseteit változatlanul az Alkotmány tartalmazza.

„B” változat:

Az országgyűlési képviselő a szabad mandátum elve alapján látja el képviselői tevékenységét. Az egész nemzet képviseletében, a köz érdekében jár el, tevékenységére nézve nem utasítható. A második kamara tagja az általa megjelenített érték vagy érdek képviseletét a köz érdekével összhangban valósítja meg, egyébként mandátumának jellegéről a második kamara összetételét meghatározó törvény rendelkezik. Az Országgyűlés integritásának védelmében a képviselőt és a második kamara tagját mentelmi jog illeti meg. Ennek részleteiről és a képviselői, illetve a második kamarai tagi jogállás egyéb szabályairól (ide értve az összeférhetetlenség szabályozását is) a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott sarkalatos törvény rendelkezik. A képviselői megbízatás megszűnésének eseteit változatlanul az Alkotmány tartalmazza.

5. Az Országgyűlés szerepével és hatáskörével kapcsolatos szabályozás alapvető változtatást nem igényel. Ezek a hatáskörök az Alkotmányban nem sorolhatók fel kimerítően, így utalni kell arra, hogy az Országgyűlés hatáskörét törvények bővíthetik. Mindenképpen tartalmaznia kell az Alkotmánynak az Országgyűlésnek az Alkotmány megalkotására, a törvények hozatalára vonatkozó, illetve a legfontosabb közjogi méltóságok megválasztásával, a költségvetéssel, a kiemelkedően fontos nemzetközi szerződések megkötésével, a háborúról és békéről való döntéssel, a honvédség külföldön történő alkalmazásával és az ország szuverenitását érintő más katonai csapatmozgásokkal, a rendkívüli és a szükségállapot elrendelésével kapcsolatos hatáskörét. Kifejezetten tartalmazza azt is az Alkotmány, hogy az Országgyűlés dönt a Kormánnyal kapcsolatos bizalmi kérdésekben.

6. „A” változat:

Az Országgyűlés szervezetére és működésére vonatkozó szabályok közül csak a legfontosabbak (pl. a tisztségviselők megnevezése, az Országgyűlés megbízatásának kezdete és megszűnése stb.) kerüljenek az Alkotmányban szabályozásra. Az Országgyűlés a működésének részleteit a jelenlévő képviselők kétharmadának többségével elfogadott Hárszabályban szabályozza. A képviselőknek a törvényalkotással és a végrehajtó hatalom ellenőrzésével kapcsolatos legfontosabb jogait – a törvénykezdeményezést, az interpelláció és a kérdés jogát – továbbra is tartalmaznia kell az Alkotmánynak.

„B” változat:

Az Országgyűlés szervezetére és működésére vonatkozó szabályok közül csak a legfontosabbak (pl. a tisztségviselők megnevezése, az Országgyűlés megbízatásának kezdete és megszűnése stb.) kerüljenek az Alkotmányban szabályozásra. Az Országgyűlés a működésének részleteit házanként a jelenlévő képviselők, illetve a második kamara jelenlévő tagjai kétharmadának többségével elfogadott Házzabályban szabályozza. A képviselőknek a törvényalkotással és a végrehajtó hatalom ellenőrzésével kapcsolatos legfontosabb jogait – a törvénykezdeményezést, az interpelláció és a kérdés jogát – továbbra is tartalmaznia kell az Alkotmánynak.

A második kamara tagjainak az Országgyűlés működésével kapcsolatos jogait a Házzabály tartalmazza.

7. *„A” változat:*

Az Országgyűlés (képviselőház) feloszlására vonatkozó szabályozás annyiban változik, hogy az Országgyűlés akkor oszlatható fel, ha tizenkét hónapon belül legalább három esetben vonja meg a Kormánytól a bizalmat, illetve, ha a költségvetést nem fogadja el. Változatlanul feloszlatható az Országgyűlés akkor, ha új miniszterelnök választása esetén az államfő által miniszterelnöknek javasolt személyt az első javaslat megtételétől számított negyven napon belül nem választja meg. Az Országgyűlés önfeloszlására vonatkozó szabály változatlan marad.

„B” változat:

Az Országgyűlés (képviselőház) feloszlására vonatkozó szabályozás annyiban változik, hogy az Országgyűlés akkor oszlatható fel, ha tizenkét hónapon belül legalább három esetben vonja meg a Kormánytól a bizalmat, illetve, ha a költségvetést nem fogadja el. Változatlanul feloszlatható az Országgyűlés akkor, ha új miniszterelnök választása esetén az államfő által miniszterelnöknek javasolt személyt az első javaslat megtételétől számított negyven napon belül nem választja meg. Az államfő jogosult az Országgyűlés feloszlására kivételesen akkor is, ha az súlyos bizalomvesztés okából előállott alkotmányossági-politikai válság feloldását szolgálja. Az Országgyűlés kimondhatja feloszlását megbízatásának lejártá előtt is.

8. *„A” változat:*

A köztársasági elnököt az Országgyűlés választja meg öt évre a jelenlegi alkotmányos szabályozás szerint. A választást a megbízatás lejártát megelőzően legkorábban hatvan, legkésőbb harminc nappal kell megtartani.

„B” változat:

A köztársasági elnököt az Országgyűlés két háza együttes ülésen választja meg öt évre a jelenlegi alkotmányos szabályozás szerint. A választást a megbízatás lejártát megelőzően legkorábban hatvan, legkésőbb harminc nappal kell megtartani.

9. Az államfő jelenlegi jogosítványai a jelen koncepcióban foglalt eltérésektől eltekintve változtatást nem igényelnek. Az Alkotmány – hasonlóan a jelenlegi szabályozáshoz – szabályozza pontosan, hogy mely államfői aktusok érvényességéhez szükséges a miniszterelnöknek vagy valamelyik miniszternek az ellenjegyzése, és mely hatáskörök gyakorolhatók e nélkül. Érdemi változtatás e tekintetben sem szükséges. Az

Alkotmányban kifejezett szabályként jelenjen meg az az alkotmánybíróági alkotmányértelmezés, melynek értelmében a köztársasági elnök a Kormány (a miniszterelnök, illetve a miniszter) előterjesztésének teljesítését csak akkor tagadhatja meg, ha az jogszabályba ütközik, illetve az államszervezet demokratikus működését súlyosan zavarná, illetve kizárólagosra vonatkozó javaslat esetén az az Alkotmány által védett értékeket sértené.

10. „A” változat:

Az államfő helyettesítésére az Országgyűlés elnöke jogosult a jelenlegi alkotmányos szabályozás szerinti esetekben és korlátozásokkal, illetve megkötésekkel.

„B” változat:

Az államfő helyettesítésére az Országgyűlés elnöke jogosult a jelenlegi alkotmányos szabályozás szerinti esetekben korlátozás nélkül. Ez idő alatt az Országgyűlés elnöke képviselői jogait nem gyakorolhatja, és helyette az Országgyűlés elnökének feladatát az Országgyűlés által kijelölt alelnök látja el.

11. A köztársasági elnök megbízatásának megszűnésére vonatkozó szabályok változtatást nem igényelnek.

12. Az államfő jogi felelősségre vonásának szabályai nem szorulnak változtatásra, de a jogi felelősségre vonás megindítását követő felelősségre vonási eljárás szabályairól külön törvényt kell alkotni.

13. Az Alkotmány a Kormány feladatait a legfontosabb feladatok (törvények végrehajtása, az állami általános és szakágazati politika irányainak meghatározása és azok érvényesítése, a honvédelmi és a belső rendvédelmi tevékenység ellátása, a helyi önkormányzatok működése feletti törvényességi ellenőrzés biztosítása) megjelölésével határozza meg, a feladatok részletezésének mellőzésével.

Az Alkotmány speciális szabályként tartalmazza a honvédség külföldön történő alkalmazásának és az ország szuverenitását érintő más katonai mozgásoknak nemzetközi szerződésen alapuló azon eseteit, melyben a döntéshozatal a kormány hatáskörébe tartozik. Hasonlóképpen az Alkotmány szabályozza az Országgyűlés és a Kormány viszonyát az európai uniós tagsággal összefüggő döntéshozatalok kapcsán.

14. A Kormány a miniszterelnökből és a miniszterekből álló testület. A minisztériumok felsorolását külön törvény tartalmazza. A Kormány a központi (országos) közigazgatási szervezeti rendszer felépítését az Alkotmány és a törvények keretei között maga határozza meg.

15. „A” változat:

A Kormány megalakításának és megbízatása megszűnésének jelenlegi alkotmányos szabályai változatlanok maradnak.

„B” változat:

A Kormány megalakításának szabályai változtatást nem igényelnek. Megbízatása megszűnésének jelenlegi alkotmányos szabályai annyiban változnak, hogy a képviselők által kezdeményezhető bizalmatlansági indítvány előterjesztéséhez új miniszterelnök jelölésére nincs szükség, és elfogadása nem jár együtt új

miniszterelnök megválasztásával. Az indítványt a képviselők egyharmada terjesztheti elő, egy ülés alatt egy képviselő csak egy bizalmatlansági indítvány kezdeményezésének lehet részese.

„C” változat:

A Kormány megalakításának szabályai változtatást nem igényelnek. Megbízata megsűnésének jelenlegi alkotmányos szabályai annyiban változnak, hogy a képviselők által kezdeményezhető bizalmatlansági indítvány előterjesztéséhez új miniszterelnök jelölésére nincs szükség, és elfogadása nem jár együtt új miniszterelnök megválasztásával. Az indítványt a képviselők legalább egyharmada terjesztheti elő, egy ülés alatt egy képviselő csak egy bizalmatlansági indítvány kezdeményezésének lehet részese.

További változás, hogy a képviselők legalább egyötöde azt is javasolhatja, hogy az Országgyűlés által tárgyalt törvényjavaslat feletti szavazás egyben bizalmi szavazás legyen.

16. A Kormány megbízatásának megsűnése esetén az új Kormány megalakulásáig a Kormány ügyvezető Kormányként jár el. Az ezzel kapcsolatos további szabályozás részleteit – ide értve a miniszterelnöki jogkör gyakorlását is – külön törvény szabályozza.
17. A miniszterelnök a Kormány programjának keretei között megjeleníti és képviseli a Kormány politikáját, és összehangolja a Kormány tevékenységét. Működéséért az Országgyűlésnek felelősséggel tartozik. A miniszterek a jogszabályok rendelkezéseinek és a Kormány határozatainak megfelelően vezetik az államigazgatás feladatkörükbe tartozó ágait és irányítják az alájuk rendelt szerveket. A tárca nélküli miniszterek ellátják a Kormány által meghatározott feladataikat.
A miniszterek a Kormánynak és az Országgyűlésnek felelősséggel tartoznak.
18. A Kormánnyal és a közigazgatással kapcsolatos további részletszabályozások (pl. miniszterelnök helyettesítése, az államtitkárok feladatai, érdekegyeztetési, döntéshozatali szabályok és mechanizmusok stb.) külön törvényekben, illetve a Kormány ügyrendjében rendezendők.
19. Az Alkotmány felsorolja a honvédelem és a belső rendvédelem legfontosabb intézményeit, rögzíti ezen szervek hivatalos állományú tagjainak párttagsági és politikai tevékenység folytatására vonatkozó tilalmát, az egyéb e szervekre és tevékenységükre vonatkozó további szabályokat külön törvények tartalmazzák.
20. Az Alkotmány tartalmazza a rendkívüli állapot és szükségállapot meghatározását, és kihirdetésének – a jelen alkotmányos szabályozással megegyező – szabályait. Az Alkotmány általánosságban utal arra, hogy ezen állapotok esetén rendkívüli jogrend lép életbe, mely lehetővé teszi egyes alkotmányos szabályok felfüggesztését. A rendkívüli jogrendre vonatkozó részletes szabályok meghatározása a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadandó sarkalatos törvények feladata, az államhatalmi ágak szétválasztásának elve a rendes alkotmányos szabályozáshoz képest azonban nem tehető félre.

21. Az Alkotmány tartalmazza a választójog általános alapelveit: a választójog általános és egyenlő, a szavazás titkos és közvetlen. Az aktív és passzív választójog feltételeit választási fajtánként az adott választásokra vonatkozó külön sarkalatos törvények tartalmazzák.
22. A nép közvetlen hatalomgyakorlásának formái a népszavazás és a népi kezdeményezés.
- A népszavazás és a népi kezdeményezés szabályairól sarkalatos törvény rendelkezik. Az Alkotmánynak ezen intézmények tekintetében az alábbiakat kell tartalmaznia: Népszavazás az Országgyűlés és a helyi önkormányzatok hatáskörébe tartozó kérdésben tartható, azaz országos és helyi népszavazás lehet. Az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdések közül nem tartható népszavazás a jelenlegi alkotmányos szabályozás szerint megnevezett tárgykörökben azzal a kiegészítéssel, hogy – az Alkotmánybíróság alkotmányértelmezését beépítve – a normaszövegben kizárt tárgyként az Alkotmány módosítására irányuló népszavazás is megjelölésre kerül. Az országos népszavazás a szavazási részvétel mértékétől függően véleménynyilvánító vagy ügydöntő népszavazás lehet. A helyi népszavazás ügydöntő. Az országos ügydöntő népszavazás az Országgyűlésre, a helyi népszavazás a helyi önkormányzatokra kötelező.
23. Az Országgyűlés, a Kormány és a Kormány tagjának (miniszterelnök, miniszterek) jogszabályalkotási joga változtatást nem igényel, ezekről az Alkotmány rendelkezik.
- Az állami irányítás egyéb jogi eszközeit, illetve a rendkívüli jogrend keretében kiadandó jogszabályokat és jogalkotóit a jogalkotási törvény és a rendkívüli helyzetekre vonatkozó sarkalatos törvények tartalmazzák.
24. Az Országgyűlés az alkotmányozás során általánosságban tartózkodik a részletkérdések Alkotmány szintjén történő szabályozásától. Azok a változások, melyek az alkotmányi és a törvényi szintű szabályozási tárgykörök átrendezéséből adódnak, az érintett szabályozási területre vonatkozó új szabályozás hatályba lépésének időpontját befolyásolják.

Dr. Lamperth Mónika
országgyűlési képviselő
az Alkotmány-előkészítő eseti bizottság
Kormányzati rendszer és a hatalomgyakorlás formái
bizottsági munkacsoport

☒ 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

Tel: 441-5313

Kormányzati rendszer és a hatalomgyakorlás formái

A munkacsoport-ülésén a javasolt tíz kérdéskörben

1. megerősítem, hogy a Magyar Szocialista Párt egyetért azzal, hogy az új alkotmányban

a) a hatalomgyakorlás formái közül a közvetett, illetőleg a közvetlen demokrácia intézményeit szükséges fenntartani,

b) a parlamentáris kormányforma fennmarad,

c) az Országgyűlés szerepköre alapvetően nem változik;

2. tájékoztatom, hogy a Magyar Szocialista Párt

a) az egykamarás Országgyűlés mellett foglal állást, amely az új alkotmány alapján arányos választási rendszerben jön létre, a választójog gyakorlásából való kizárás feltételeit az Európai Bíróság döntéseinek figyelembe vételével kell megállapítani;

b) egyetért abban, hogy a Kormány parlament előtti politikai felelősségét változatlanul az Alkotmány szabályozza, azzal, hogy

ba) részletesen szabályozza az új kormány megalakulását, és ennek keretében elkülöníti a miniszterelnöknek (továbbra is az Országgyűlés által történő) megválasztását és a Kormány programjának elfogadását,

ba) a konstruktív bizalmatlansági indítvány intézményét az Alkotmánybíróság által kimunkált szempontok szerint az új alkotmány újraszabályozza; bizalmi szavazás esetén a képviselők abszolút többségével történik a bizalom megadása is;

c) az Országgyűlés köztársasági elnök általi feloszlatásának szabályozását illetően az az álláspontja, hogy az államfőnek a ma hatályos feltételek mellett maradjon fenn a joga az Országgyűlés feloszlatására, és a Kormányt továbbra se menthesse fel;

d) az 1. a) pontjával összefüggésben ugyanakkor szükségesnek tartja, hogy az új alkotmány rendelkezzen a népszavazás formáiról: az ügydöntő és a véleményező népszavazásról, azt országos és helyi önkormányzati szinten is biztosítsa, továbbá meghatározza a népszavazásra nem bocsátható tárgyköröket azzal, hogy országos népszavazás eredményeként az Alkotmány is módosítható;

e) az 1. c) pontjával összefüggésben szükségesnek tartja, hogy az országgyűlési képviselők jogállása változatlan maradjon, emellett az új alkotmány továbbra is biztosítsa a mentelmi jogot, amelynek részletes szabályozását a jelenlévő képviselők minősített többségével meghozott külön törvényre bízza;

f) a rendkívüli jogrend alkotmányi szabályozásával kapcsolatban úgy gondolja, hogy a rendkívüli állapot és a szükségállapot meghatározása és kihirdetése mellett az alaptörvénybe kell foglalni, hogy a Kormány rendeletben katasztrófaállapotot hirdethet ki, ha olyan rendkívüli méretű elemi csapás vagy más, az élet- és vagyonbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő esemény következik be, amelynek elhárításához vagy felszámolásához az állami szervek közvetlen és különleges irányító tevékenysége szükséges;

g) a honvédség, és a rendvédelmi szervek alapvető feladataként a haza és a nemzetbiztonság – a Magyar Köztársaság szövetségi kötelezettségeinek megfelelően történő – védelmét és a közrend biztosítását tartja szükségesnek az új alkotmányban meghatározni, szükségesnek tartja továbbá rendelkezni arról, hogy e szervek által alkalmazható eszközök és módszerek csak a jelen lévő országgyűlési képviselők minősített többségével elfogadott törvényben szabályozhatók, valamint az Országgyűlés jelen lévő képviselőinek minősített többségével elfogadott törvényi korlátokkal zárja ki, hogy e szervek irányítása során a kormány tagja ne irányíthasson egyidejűleg honvédelmi és rendvédelmi szervet vagy a rendvédelmi szervek közül a rendőrséget és nemzetbiztonsági szervet;

h) fontosnak tartja, hogy az új alkotmány tartalmazza az alkotmányozás folyamatát és az alaptörvény módosításának szabályait, az alaptörvény stabilitása érdekében az elfogadott alaptörvényt a következő parlamentnek kelljen megerősítenie, és ezt követően népszavazásra kelljen bocsátani; ezt az eljárást kelljen alkalmazni akkor is, ha az alkotmánymódosítás az alapvető jogok körét, garanciáit, az államberendezkedés és az alkotmányvédelem intézményeit érinti.

Budapest, 2010. október 11.

Dr. Lamperth Mónika

**NOVÁK ELŐD
ORSZÁGGYŰLÉSI
KÉPVISELŐ**

*Jobbik Magyarországért Mozgalom
Országgyűlési Képviselőcsoport
1358 Budapest, Széchenyi rkp.19.*

Kormányzati rendszer és a hatalomgyakorlás formái

A Jobbik Magyarországért Mozgalom ragaszkodik az országgyűlési választási programjában meghirdetett radikális változások megvalósításához, ugyanakkor a nemzeti érdekek érvényre juttatása érdekében konstruktív hozzáállással kívánja segíteni az Országgyűlés munkáját az alaptörvénnyel kapcsolatban is.

A munkacsoportülésein felvetett kérdéskörökben a Jobbik előzetesen, a változtatás jogának fenntartása mellett az alábbi tájékoztatást adja:

- 1) A Jobbik a kétkamarás parlament híve, különösen ezt abban az esetben látja indokoltnak, ha a határon túli magyarok képviselete a Magyar Országgyűlésben nem lenne egyéb módon biztosítható. Egyebekben az arányos választási rendszert támogatja a Jobbik, amennyiben egykamarás Országgyűlés alakul.
- 2) Az egyszerű bizalmatlansági indítvány alkotmányos lehetőségét támogatjuk a konstruktívval szemben, amely megfelelő garanciális szabályok mellett valóban reális lehetőséget ad arra, hogy a feladatát ellátni képtelen Kormány helyébe az ország sorsát az állampolgárok érdekeinek megfelelő módon irányítani képes, új összetételű és vezetésű Kormány lépjen. A Kormány Országgyűlés előtti alkotmányos felelősségének rögzítése elengedhetetlenül szükségesnek tekintendő.
- 3) A Jobbik határozottan kiáll a mentelmi jog eltörlésének és az országgyűlési képviselők visszahívhatóságának intézménye mellett, annak érdekében, hogy ezzel is hangsúlyt fektessen a honatyák felelősségteljes munkavégzésére. Az országgyűlési képviselők összeférhetlenségét az elharapódzott politikusi álláshalmazásra tekintettel alaptörvényi szinten kívánja szabályozni az országgyűlési munka teljes felelősség melletti és maradéktalan ellátásának biztosítása érdekében.
- 4) A Jobbik fenntartja magának a jogot, hogy megvizsgálja az állampolgárok szavazati jogának meghatározott feltételekhez történő kötésének lehetőségét.
- 5) A magyar állampolgársággal kapcsolatos szavazati jog gyakorlásának lehetőségét a Jobbik azon magyar állampolgárokra és leszármazóikra kívánja leszűkíteni, akik Magyarországgal szomszédos államokban rendelkeznek lakóhellyel.
- 6) A Jobbik támogatja, hogy a jövőben is alaptörvényi szinten legyenek meghatározva azon tárgykörök, amelyek vonatkozásában népszavazást nem lehetne tartani. Az alaptörvényben rögzítendő népszavazás és népi kezdeményezés intézménye úgy országosan, mint helyi szinten támogatandó.

7) A Jobbik – korábban kifejtett álláspontját megerősítve – nem az Országgyűlés, hanem a közvetlen, nép általi elnökválasztás intézményének híve.

8) A honvédség, rendészeti szervek alaptörvényi szintű megerősítése és garanciális működési szabályaik alaptörvényi szintű biztosítását a haza és a nemzet védelme, illetve a közbiztonság fenntartása és erősítése érdekében elengedhetetlen. Ugyancsak alaptörvényi szinten szabályozandó a rendkívüli jogrend szabályozásának főbb feltételei és alkalmazásának esetei.

Budapest, 2010. október 12.

Novák Előd

Lehet Más a Politika
Országgyűlési Képviselőcsoportja
Frakcióvezető

A Lehet Más a Politika előzetes álláspontja az új Alkotmány kormányzati rendszer és a hatalomgyakorlás formái koncepciójához

Általános megjegyzések

Az LMP álláspontja szerint ma Magyarországon alkotmányozási kényszer nincsen. Az alkotmányos szerkezet ugyanakkor megújításra szorul a fékek és ellensúlyok rendszerének megerősítése érdekében. A változás kiindulópontjának éppen ezért a hatályos Alkotmányt tartjuk, az elmúlt húsz év alkotmánybíróági értelmezéseinek esetleges beemelésével (elsősorban az államfői jogköröknél).

Az LMP a magyar demokráciát a részvételi demokrácia irányába, a '89-es jogállami forradalommal létrejött liberális jogállam értékeinek, s a hatalommegosztás elvének következetes érvényesítése érdekében kívánja megújítani. Éppen ezért a korporatív, tekintélyelvű, félprezidenciális megoldásokat határozottan elutasítjuk.

Fejezeti alapelveként javasoljuk rögzíteni: (i) az egyes közhatalmi szereplők kölcsönös ellenőrzöttségét; (ii) a közhatalmi pozíciók korlátlan ideig való betöltésének tilalmát.

Felvetjük az alkotmány-szintű rendezés szükségességét két generális kérdésben: (i) egyes közjogi szerepek közötti összeférhetetlenség; (ii) egyes független alkotmányos pozíciók esetében az újraválaszthatóság kizárása.

Egyetértünk azzal, hogy a hatályos Alkotmány absztrakciós szintje helyenként egyenetlen, s így például a rendkívüli helyzetek kezelése, vagy a népszavazások ügyében olyan részletszabályok is szerepelnek a szövegben, amelyeket külön törvényben kellene rendezni. Utóbbi esetben kiáltó szükség lenne a törvényi szabályozásra.

Konkrét észrevételek

1., A hatalomgyakorlás formáinak jelenlegi meghatározásával egyetértünk azzal, hogy a hangsúlyozzuk a követett és a közvetlen forma mellérendelt viszonyát.

2., A közvetlen demokrácia intézményeit ilyen részletességgel nem kell az Alkotmánynak szabályoznia. A jelenlegi kizárt népszavazási tárgyak körét azonban az Alkotmány szintjén kell pontosítani. Az alkotmány-módosítás -differenciálatlan- felvételét a kizárt népszavazási tárgyak közé nem támogatjuk.

3., A parlamentáris kormányforma megtartását támogatjuk.

4., Az Országgyűlésre vonatkozó alapvető alkotmányos szabályok, az egykamarás törvényhozási szisztéma megtartását támogatjuk.

Meg kell erősíteni a parlament végrehajtó hatalom feletti ellenőrző szerepét. Ez részben az Állami Számvevőszék és az ombudsmani rendszer útján érhető el.

Kívánatos, hogy a regulatív - „vészelhárító” - hatalmat gyakorló államfő mérlegelhesse a törvényhozás feloszlatását, ha a tárgyévi költségvetést kellő időben nem fogadta el az Országgyűlés. Akár az Országgyűlés megbízatásának automatikus megszűnése, akár az államfői mérlegelésen alapuló feloszlatás is felmerülhet, ha a törvényhozás -egy cikluson belül- meghatározott számú esetben, az Alkotmánybíróság által megállapított alkotmányos mulasztást a kitűzött határidőben nem számolt fel. A következmények tekintetében szerencsés különbséget tenni a rendes többséggel, vagy csak minősített többséggel megalkotható törvények között.

Nem támogatjuk a „belpolitikai válsághelyzetre” hivatkozó államfői feloszlatási jogot.

5., A szabad mandátum elvének megtartását támogatjuk. Javasoljuk ugyanakkor, hogy az Országgyűlés mentelmi ügyekben hozott határozatai felett - a törvényi pontosítás mellett- az Alkotmánybíróság gyakoroljon kontrollt.

6., Az arányossági és a többségi elvet vegyítő választási rendszer alkotmányos deklarációját támogatjuk.

7., A konstruktív bizalmatlanság intézményének megtartását, a miniszterelnök parlament általi - a kormányprogram elfogadásával egyidejű - választását alapvetően támogatjuk.

Javasoljuk, hogy amennyiben a parlament egy miniszterrel szemben adott időn belül, meghatározott számú alkalommal az interpellációra adott választ elutasítja, úgy az őt kinevező államfő hivatalából elmozdíthassa (új kormánytagot azonban miniszterelnöki előterjesztés nélkül továbbra se nevezhessen ki). A miniszterelnök sorozatos interpellációs leszavazása a bizalmi szavazás kötelező elrendelését vonhatja maga után.

Ahol indokolt procedurális változtatás, az a rettenetesen lassú és körülményes hatalomátadási folyamat. A választási második fordulótól számított egy hónap kell addig, amíg egyáltalán megalakul az új kormány, akkor is, ha egyértelmű a választási eredmény. Nagy-Britanniában ez pár nap, de még egy olyan bonyolult helyzetben is, mint az idej volt, egy hét. Mielőbb hivatalba kell engedni az új kormányt, hogy például már a következő évi költségvetéssel tudjon foglalkozni. Azt

javasoljuk ezért (egyébként a magyar közjogi hagyományokkal, az 1946. évi I. törvénnyel összhangban), hogy a kormányalakítás szabályozása a következők szerint változzon meg:

„A Kormány megbízatása az országgyűlési képviselők általános választásának első fordulójával megszűnik, ekkortól a kabinet ügyvezetőként gyakorolja a hatásköreit. A választásokat követően a köztársasági elnök a többségi elv alapján kinevezi a miniszterelnököt, majd a miniszterelnök javaslatára a minisztereket. A minisztériumok felsorolását kormányrendelet tartalmazza. A Kormány harminc napon belül bizalmi szavazást kér az Országgyűlésben, amelynek során ismerteti a programját. Ha a miniszterelnök kinevezésétől számított harminc napon belül az Országgyűlés a Kormánynak nem szavaz bizalmat (akár kifejezett leszavazással, akár a szavazás elmaradásával), a Kormány megbízatása megszűnik.”

9., A köztársasági elnök regulatív, „vészelhárító” szerepkörét úgy kívánjuk megerősíteni, hogy közben ne vegyen át klasszikusan végrehajtó hatalmi funkciókat, a rendszer ne mozduljon el félpreszidenciaális irányba. A hatékonyabb „vészelhárítás” érdekében - osztrák, finn példára - felmerülhet az államfő népi általi megválasztása.

A funkcióbővülést (i) a költségvetés nélküli helyzet, vagy sorozatos alkotmányos mulasztások miatti parlament-feloszlatási jog; (ii) a miniszter ismételt interpellációs leszavazás miatti elmozdítása; (iii) egyes független alkotmányos tisztségek jelölése, betöltetlenségének kezelése (pl. „többcsatornás” alkotmánybíró-jelölés) kapcsán tudjuk elképzelni. Nem támogatjuk azonban az államfői jogkör bővítését a miniszterelnök személyével kapcsolatban.

10., A jogalkotási rendszer alkotmányos alapjainál a kötelező társadalmi egyeztetések rögzítésére és a visszaható jogalkotás tilalmára hívjuk fel a figyelmet.

11., Az új alaptörvénynek rendelkeznie kell az alkotmányozási folyamat alapvető szabályairól is. Álláspontunk szerint egy időt álló, kellő legitimitással bíró új Alkotmány elfogadásához két parlamenti ciklus együttes döntése és/vagy megerősítő népszavazás szükséges.

12., A fentebb nem tárgyalt kérdésekben a hatályos Alkotmány rendelkezéseinek megtartását kívánjuk.

Budapest, 2010. október 17.

dr. Schiffer András
frakcióvezető
LMP